

samordnaren för unga
som varken arbetar
eller studerar

Programförklaring april 2016

Det har nu gått ett antal månader sedan jag utsågs till Nationell samordnare för unga som varken arbetar eller studerar. Jag bestämde tidigt att vi skulle ägna våra första 100 dagar till att omvärldsbevaka, orientera oss inom området och lyssna på andra för att ha det som underlag i våra vägval och prioriteringar. Under dessa dagar har vi besökt ett femtiotal verksamheter, organisationer och myndigheter samt mött flera hundra personer. Intresset av och öppenheten för att prata med oss och dela med sig av kunskap och erfarenheter har varit stor.

Problematiken för och kring unga som varken arbetar eller studerar i åldern 15–25 år är omfattande och komplex. Dessa unga befinner sig ofta i en utsatt livssituation. För att förhindra att unga hamnar i denna situation och stärka etableringen för de som befinner sig där krävs insatser inom en rad olika områden av flera olika aktörer. Även om den offentliga sektorns aktörer har ett särskilt ansvar ser vi att det civila samhället, näringslivet och arbetsmarknadens parter spelar mycket viktiga roller inom detta fält. Komplexiteten kräver ett helhetsperspektiv.

Det är tydligt att det finns mycket verksamhet inom området och ofta även en samsyn kring behovet av att prioritera insatser för unga som varken arbetar eller studerar. Detta är mycket positivt! Jag har haft många givande samtal och imponerats av det jag sett.

Samtidigt är det uppenbart att mycket återstår. Jag kan inte annat än att uppröras av alla de exempel på situationer och sammanhang då unga som verkligen är i behov av stöd inte får det eller då insatserna inte utgår från ungas behov. Det finns stora brister i samhällets stöd till gruppen. Flera av de systemfel som finns är dessutom inte nya utan är något som accepterats under lång tid. Ofta saknas också kunskap om vad som egentligen har effekt för individen.

Vi har ett stort ansvar att tillsammans skapa hållbara strukturer och stöd för de unga som varken arbetar eller studerar för att ge dem möjligheter till etablering utifrån sina egna förutsättningar och resurser. Jag bedömer att samarbete och nytänkande är nödvändigt för att nå resultat i arbetet framåt. Det känns väldigt positivt inför det framtida arbetet att många kliver fram, prioriterar frågan och tar initiativ. Det finns många aktörer som redan idag utvecklat system, förhållningssätt och metoder som kan spridas till andra.

I detta dokument har vi samlat en del av de slutsatser vi dragit så här långt. Det finns inte utrymme att ge en fullständig redovisning av resultaten av alla de möten vi har haft, men samtalen har gett oss nya insikter på området och en förståelse för olika aktörers roller som är ovärderlig för det fortsatta arbetet. Jag vill verkligen tacka er för att ni tagit er tid att möta oss!

Vi skickar detta dokument till de aktörer vi har träffat. Under utredningstiden kommer vi fortsätta att samverka med och möta olika aktörer som arbetar med och för unga som varken arbetar eller studerar.

Har ni ytterligare tankar, synpunkter eller tips som ni vill dela med oss så tveka inte att höra av er. Ni når oss enklast via vår mailadress u.uvassamordnaren@regeringskansliet.se.

Bästa hälsningar!

Inger Ashing
Nationell samordnare

1 Uppdraget, angreppssätt och fokus

1.1 Uppdraget

Vi ser på vårt uppdrag ur ett helhetsperspektiv. Det handlar om hela livssituationen för de unga som berörs, de som varken arbetar eller studerar i åldern 15–25 år. Det är många andra delar av livet som påverkas av att vara i den situationen, och som påverkar risken att hamna där. För att förstå utmaningarna och kunna angripa dem har vi en bred tvärssektoriell ingång.

För att förhindra att unga hamnar i en situation där de varken arbetar eller studera måste det förebyggande arbetet stärkas. Genom ett systematiskt förebyggande arbete minskar inflödet i gruppen. Det handlar bland annat om insatser inom skolan, kultur- och fritid, socialtjänsten och vården. Det krävs även insatser inom en rad olika politikområden för att utveckla vägarna från att varken arbeta eller studera, för att öka utflödet ur gruppen. Det handlar om allt från utbildningspolitik och arbetsmarknadspolitik till hälso- och sjukvårdspolitik liksom socialpolitik. För att nå framgång i insatserna krävs att dagens stuprörstänkande ersätts av ett helhetsperspektiv. Det finns flera tvärssektoriella politikområden som ungdomspolitiken, jämställdhetspolitiken, folkhälsopolitiken, funktionshinderspolitiken och politiken för det civila samhället som också har relevans för gruppen unga som varken arbetar eller studerar.

Det finns många unga som under en period i livet är arbetslösa eller som har svårigheter att ta sig igenom utbildningssystemen. Vägen till etablering kan vara snårig även för de unga som klarar sig relativt bra. Vårt uppdrag inkluderar inte alla unga eller etablering generellt utan vi har ett huvudsakligt fokus på de unga som varken

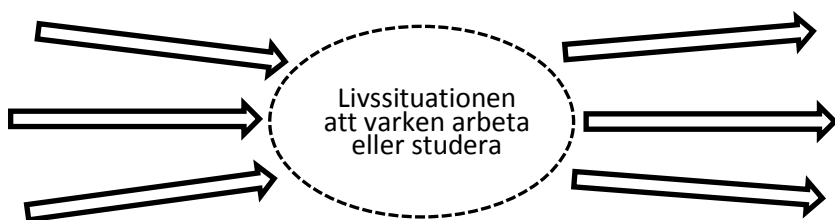
arbetar eller studerar och de som riskerar att hamna i denna situation.

Fokus för vårt arbete kommer att vara att främja samverkan inom området och tillsammans med andra bidra till att:

- minska antalet och andelen individer som varken arbetar eller studerar genom holistiska och tidiga insatser,
- synliggöra levnadsvillkor, möjligheter och behov i gruppen liksom samhällets stöd samt
- underlätta och stärka vägarna in i studier och arbete.

I figuren nedan har vi försökt illustrera detta.

Figur 1. Unga som varken arbetar eller studerar

1.1.1 Angreppssätt

Det finns många aktörer inom området och insatser inom en rad olika sektorer. För att hitta nya angreppssätt och lösningar krävs ofta samverkan och samarbete. I vårt uppdrag kommer vi, där vi bedömer att det är relevant, att genomföra insatser tillsammans med andra. En tydligare samordning ger ett större genomslag och möjlighet till mer långsiktiga förändringar.

För att förtydliga vårt uppdrag så som det är uttryckt i direktiven har vi tolkat det med hjälp av en *verksamhetslogik* (bilaga 2). Verksamhetslogiken ger en överblick över de aktiviteter som regeringen gett Samordnaren i uppdrag att utföra samt den tänkta förändring som dessa, enligt regeringens direktiv, är tänkta att bidra till i form av utfall och effekter på kort och lång sikt. Därigenom ger verksamhetslogiken möjlighet att identifiera

eventuella luckor i den tänkta förändringen men också möjlighet att förtydliga vilka förutsättningar som krävs för ett genomförande och för att förväntade effekter ska nås.¹ Under arbetets gång kommer verksamhetslogiken löpande att konkretiseras och utvecklas.

Vi kommer att ta en utgångspunkt i *evidensbaserad praktik*. En evidensbaserad praktik bygger på en sammanvägning av bästa tillgängliga kunskap, individens erfarenhet och önskemål, individens situation samt professionell expertis.² Detta synliggör både professioners kompetens samt kunskaper och erfarenheter från unga själva.

I vårt arbete utgår vi från ungdoms-, funktionshinders-, icke-diskriminerings- samt jämställdhetsperspektiv. Att använda dessa perspektiv handlar till viss del om att synliggöra hur situationen ser ut för olika grupper och om hur de påverkas av det som belyses. Men för oss är det framför allt ett förhållningsätt som handlar om likvärdighet, att garantera allas lika rättigheter och betona allas lika värde.

1.1.2 Fokus

I genomförandet av vårt uppdrag och i de insatser som blir en del av det kommer vi att fokusera på och utgå för ett antal områden och förhållningssätt. Några av dem beskrivs nedan.

Unga som resurs

Unga som varken arbetar eller studerar beskrivs ofta på ett sätt som mer fokuserar på den utsatta situation de lever i än på den kapacitet och de resurser de själva besitter. De har ofta lång erfarenhet av att vara föremål för insatser. Mer sällan har de bemöts som individer med kapacitet att förändra sin egen situation. Om en ung person bemöts som ett offer och inte som en kompetent aktör riskerar det att bli självuppfyllande. Vi ser unga som en resurs och menar att

¹ Jfr. Ekonomistyrningsverket (2016). *Vägledning verksamhetslogik*. Stockholm: Ekonomistyrningsverket.

² www.kunskapsguiden.se.

alla unga har styrkan att vara aktörer i sin egen etablering utifrån sina förutsättningar.

Livssituation

Om en ung person hamnar utanför arbete och studier påverkar det ofta hela livssituationen i övrigt. Det är inte enbart en fråga om utbildning och arbete utan i mycket hög grad en fråga om ekonomi och om möjligheter att etablera sig på andra områden i livet som till exempel på bostadsmarknaden. Att befinna sig i en utsatt situation har ofta väldigt negativ inverkan på hela livet. För att kunna bryta det utanförskap som många befinner sig i behövs kunskap om och förståelse för det. Insatser som behövs för att få en person tillbaka till studier eller i arbete kan röra helt andra delar av livet. Det händer mycket i ungas liv mellan 15 och 25 års åldern, och även tiden före och efter detta huvudsakliga åldersspann behöver beaktas i arbetet.

Holistiskt perspektiv

Stora delar av de verksamheter och insatser som idag riktas till unga som varken arbetar eller studerar utgår från ett sektorsperspektiv som bärs av den aktör som erbjuder insatsen. Idag är det vanligt att fokus för insatser utgår från verksamheten som erbjuder den och inte från den individ som insatsen är till för. Ofta saknas en kontextuell analys och förutsättningar för att bedriva en verksamhet utifrån ett helhetsperspektiv. Ofta behöver insatser från en aktör kompletteras med insatser från andra aktörer som påverkar andra delar av den unges liv. Då ett holistiskt perspektiv saknas, saknas ofta samverkan mellan relevanta aktörer. Individen får då bara stöd i form av pusselbitar och inte utifrån ett helhetstänkande. Det är viktigt att ha ett systemsynsätt med individen i fokus. Istället för att individen ska behöva navigera i systemen bör systemen samlas kring individen.

Individfokus och målgruppsanpassning

Det finns ett behov av tydligare individfokus i de verksamheter och insatser som riktar sig till unga som varken arbetar eller studerar och i de verksamheter som har möjlighet att förebygga att denna situation uppstår.

Det är centralt att ha i åtanke att gruppen är mycket heterogen och har olika behov och förutsättningar. För att nå framgång i arbetet är det grundläggande att bygga tillit samt att hitta flexibla lösningar utifrån individens behov, resurser och ambitioner. Olika individer behöver olika lösningar. Många har möjligheten att klara skolan och så småningom etablera sig på arbetsmarknaden men för vissa är inte högre utbildning eller lönearbete möjligt. Oavsett behöver alla individer ges möjlighet till självförverkligande utifrån sina egna resurser och förutsättningar.

Brukarinflytande

Verksamheter som rör unga som varken arbetar eller studerar behöver på ett bättre sätt än idag anpassas till de möjligheter och behov som finns bland unga som varken arbetar eller studerar. Brukarinflytandet är svagt inom många verksamheter och insatser. Det behöver stärkas och ungas röster bli en tydligare del av verksamheternas utveckling. Det är också en viktig del i en evidensbaserad praktik vid sidan av professionell expertis och bästa tillgängliga kunskap.

Kunskapsbaserat arbete

Det tas fram och produceras många rapporter och beskrivningar om ungas situation och behov och om olika sätt att arbeta och samverka. Samtidigt saknas kunskap inom andra områden. Det finns lite kunskap om vilka effekter insatser har. För att utveckla arbetet behöver förutsättningarna att arbeta kunskapsbaserat inom området stärkas. Det krävs lärande organisationer där den kunskap och erfarenhet som finns tas tillvara samt en bättre kunskapsprogression i inhämtandet av kunskaper från unga. Den framtida kunskapsproduktionen behöver också utgå från de

kunskapsbehov som finns i högre utsträckning än vad den gör idag. Det är exempelvis rimligt att den kunskap som offentliga aktörer tar fram om unga och insatser för dem svarar mot de behov som finns för att utveckla arbetet på såväl nationell som regional och lokal nivå.

Systematiskt och långsiktigt arbete

Det krävs ett mer systematiskt arbete med insatser som sätts in tidigt och som är relevanta för målgruppen. Det behövs ett långsiktigt arbete som följer unga över tid för att inte riskera att de faller mellan stolarna. De personalgrupper som på olika sätt möter unga behöver ges förutsättningar att göra ett arbete med kvalitet.

Ett gemensamt ansvar – alla har en roll att spela

Förutom offentliga aktörer nationellt, regionalt och lokalt finns en rad andra aktörer som är väsentliga för arbetet med och för unga som varken arbetar eller studerar. Det civila samhällets verksamheter, insatser och aktiviteter för unga som varken arbetar eller studerar behöver synliggöras och erkännas. Den metodutveckling som ofta sker inom sektorn behöver spridas till övriga aktörer. Folkbildningen har en nyckelroll för många unga som varken arbetar eller studerar. Metodiken och bemötandet i folkbildningen bidrar till att bryta utanförskap och kan ofta innebära en återgång till studier. Även näringslivet och arbetsmarknadens parter har viktiga roller att spela. Samverkan mellan civilsamhället och offentlig sektor liksom med näringslivet behöver utvecklas.

Samverkan

Samverkan är många gånger viktig för att lyckas. Många upplever att den samverkan som finns idag ofta brister. Samverkan är ofta komplext och i praktiken finns det svårigheter att uppnå hållbar och effektiv samverkan med individen i fokus. Samtidigt lyfts samverkan ofta fram som lösning på de problem och utmaningar

som finns. Det finns en tendens att slentrianmässigt prata om behov av samverkan utan djupare analys. Ibland kan lösningen snarare handla om att kunna göra ett bra jobb inom den egna verksamheten. Det finns behov av ökad kunskap om vad samverkan är och hur den kan underlättas och genomföras. Hur samverkan påverkar individen och kvaliteten i insatserna behöver också belysas. Behov av åtgärder för att undanröja systemhinder för samverkan behöver ses över.

Systemfel och inlåsnings effekter

Det är tydligt att det finns en rad utmaningar i dagens system och regelverk. Det kan handla om myndigheters uppdrag där mandatet inte svarar mot de behov som finns. Det finns också situationer där mandat och ansvar mellan olika aktörer är oklart, liksom bristande regelverk. Det är ofta fallet när unga är drabbade av psykisk ohälsa. Medfinansiering är en ständig stötesten när det gäller möjligheterna för olika aktörer att ta del av Europeiska socialfonden. Generellt innebär dagens ersättningssystem både utestängnings- och inlåsnings effekter och kan utgöra ett hinder för unga att ta del av verksamheter och insatser.

2 Uppdraget och målgruppen

2.1 Utredningsdirektiven

Regeringen tillsatte samordnaren för unga som varken arbetar eller studerar i slutet av 2015. Kansliet var bemannat i februari 2016. Här sammanfattar vi kort innehållet i direktiven.

Samordnaren ska enligt direktiven främja samverkan kring insatser för unga som varken arbetar eller studerar mellan olika samhällsaktörer på nationell, regional och lokal nivå.³ Fokus ska ligga på utvidgad samordning kring unga som varken arbetar eller studerar i åldern 15–25 år och på att samla och analysera kunskaper om insatser till dessa unga. Samordnarens uppdrag består av följande delar:

Samverkan

- Vid behov utveckla former för ett samordnat stöd för unga som varken arbetar eller studerar och arbeta för bättre samverkan på nationell, regional och lokal nivå.
- Stödja kommunernas samverkan med andra aktörer, som övriga huvudmän inom skolväsendet och folkbildningen, näringsliv och organisationer inom det civila samhället kring insatser för unga.
- Arbeta för förbättrad nationell, regional och lokal samverkan för att öka möjligheterna för unga att komma i arbete eller studier.

³ Dir. 2015:70. Samordnare för unga som varken arbetar eller studerar.

Detta ska bland annat göras mot bakgrund av det kommunala aktivitetsansvaret.

Kunskapsinhämtning och kvalitetsutveckling

- Systematiskt samla och analysera kunskap om insatser till unga som varken arbetar eller studerar och om insatsernas effekter för olika delar av målgruppen.
- Verka för erfarenhetsutbyte mellan berörda aktörer.
- Tillsammans med aktörerna främja utvecklingen av kvaliteten i insatser för dessa unga.

I samband med avslutandet av uppdraget

- Redovisa den kunskap och de erfarenheter som samlats in och analyserats.
- lämna förslag till hur ett samordnat stöd för unga som varken arbetar eller studerar fortsättningsvis bör vara utformat för att öka möjligheterna för dessa unga att etablera sig i samhället.
- Vid behov lämna författningsförslag.

Samordnarens arbete ska utgå från ungdomsperspektiv, funktionshindersperspektiv, icke-diskrimineringsperspektiv och jämställdhetsperspektiv.

En delredovisning ska lämnas den 28 februari 2017 och en slutredovisning ske den 28 februari 2018.

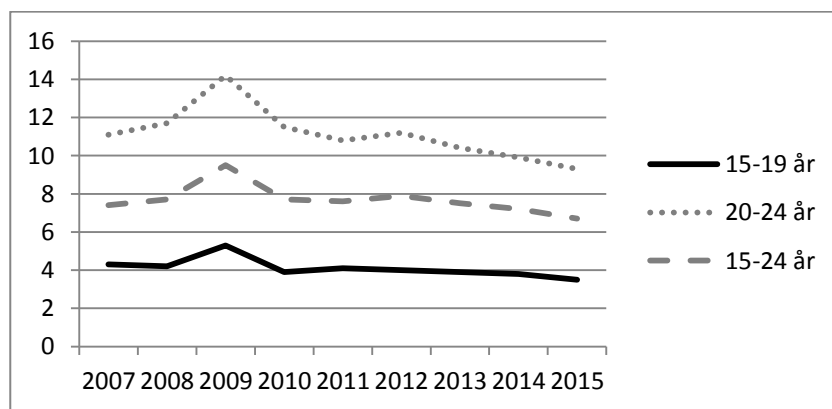
2.2 Livssituationen att varken arbeta eller studera

För att ge en ingång till området kan något behöva sägas om hur många unga som varken arbetar eller studerar. Enligt den officiella statistiken var det 3,5 procent av pojkarna och 3,4 procent av flickorna i åldersgruppen 15–19 år som varken arbetade eller studerade 2015. Motsvarande andelar i åldersgruppen 20–24 år var

9,7 respektive 8,9 procent. Sammantaget motsvarar detta knappt 80 000 individer i åldrarna 15–24 år 2015.⁴ Dessa uppgifter bygger på uppskattningar utifrån AKU som är en urvalsundersökning. De senaste uppgifterna som finns utifrån register på alla folkbokförda visar att det var 84 000 individer i åldern 16–24 år som varken arbetade eller studerade 2013 (44 000 pojkar och 40 000 flickor).⁵

Gruppens omfattning följer till viss del konjunktursvängningar. Men även i goda tider är det en betydande andel unga som varken arbetar eller studerar (figur 1.1).

Figur 2. Unga som varken arbetar eller studerar 15–24 år efter ålder, riket 2010–2015, procent

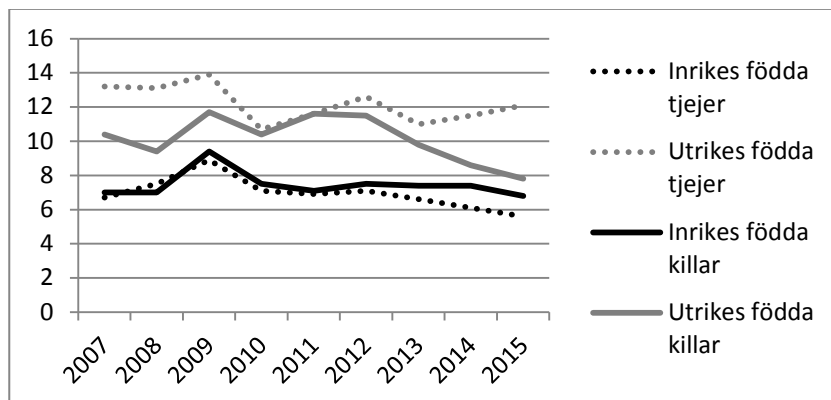
Källa: SCB, AKU.

Som vi ser i figur 2 så är andelen unga som varken arbetar eller studerar betydligt större i åldergruppen 20–24 år jämfört med åldern 15–19 år. I åldersgrupperna över 25 år sjunker andelen sedan något. Det finns tydliga skillnader mellan inrikes- och utrikesfödda, där det är betydligt vanligare bland utrikesfödda flickor att varken arbeta eller studera. (figur 1.2).

⁴ Källa: Statistiska centralbyrån. Gruppen omfattar personer som under en given vecka (referensveckan) inte var sysselsatta, och som inte heller deltagit i studier (under referensveckan eller de tre veckorna som föregår referensveckan). Här avses såväl formella som informella studier.

⁵ Källa: Myndigheten för ungdoms och civilsamhällesfrågor. Gruppen omfattar unga som under ett helt kalenderår inte: haft inkomster över ett basbelopp (44 500 kronor 2013), haft studiemedel, varit utbildningsregistrerad eller studerat vid SFI mer än 60 timmar, inte arbetspendlat till Norge eller Danmark. Från och med 2010 exkluderas individer som fått barnbidrag eller aktivitetsersättning för förlängd skolgång.

Figur 3. Unga som varken arbetar eller studerar 15–24 år efter kön och födelse land, riket 2010–2015, procent

Källa: SCB, AKU.

Tidigare registerstudier visar bland annat att unga med funktionsnedsättning och unga utrikesfödda (särskilt kvinnor) har särskilt svårt att etablera sig.⁶

Det finns flera forskningsstudier som har fokus på etablering för gruppen unga som varken arbetar eller studerar. Fyra relativt färskta exempel är *En förlorad generation?*⁷, *Långsiktiga märkningseffekter av att varken arbeta eller studera*⁸, *Unga vuxna som varken arbetar eller studerar*⁹ och *Bakom siffrorna*¹⁰. I den förstnämnda rapporten konstateras att unga med funktionsnedsättning, unga med utländsk bakgrund och unga utan fullständiga gymnasiebetyg har väsentligt större problem än andra när det gäller att etablera sig i arbetslivet. Författarna efterlyser fördjupade kunskaper om unga med funktionsnedsättning eftersom allt färre av dem lämnar gymnasiet med slutbetyg och att gruppens arbetsmarknadsanknytning blivit alltmer försvagad.

⁶ SOU 2003:92 *Unga utanför*.

⁷ ESO 2015:3 *En förlorad generation? En ESO-rapport om ungas etablering på arbetsmarknaden*.

⁸ Andersson, F.W., Gullberg Brännström, S. & Mörtvik, R. "Långsiktig märkningseffekt av att varken arbeta eller studera" i Statistiska centralbyrån (2015). *Fokus på näringsliv och arbetsmarknad*.

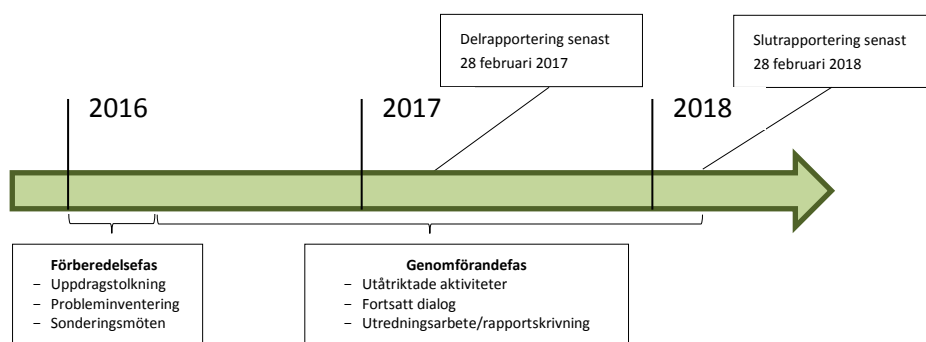
⁹ Nilsson, A. & Bäckman, O. (2014). "Unga vuxna som varken arbetar eller studerar. Riskfaktorer och konsekvenser i fyra födelsekohorter" i Olofsson, J. (red.). (2014). *Den långa vägen till arbetsmarknaden. Om unga utanför*.

¹⁰ Niknami, S. & Schröder, L. (2014). *Bakom siffrorna. Unga som varken arbetade eller studerade 2000–2010*. Temagruppen Unga i arbetslivet: Stockholm.

I remissvaren efter utredningen, *Unga som varken arbetar eller studerar* (SOU 2013:74) lyfte flera aktörer fram att det saknas kunskap om olika grupper inom gruppen unga som varken arbetar eller studerar och mer borde göras för att belysa olika villkor och insatser. Grupper som nämns är: unga med funktionsnedsättning, unga som placeras i familjehem eller hem för vård eller boende, elever som finns på Statens Institutionsstyrelsens institutioner, unga utan kontakt med myndigheter, kommuner eller arbetslivet, unga nyanlända, unga med kognitiva svårigheter utan diagnos, unga i särskola/gymnasiesärskola. Avsaknaden av en helhetssyn på barn och ungas utvecklingsperiod, inlärningsålder samt hemmiljö och skola påtalades också.

2.3 Planering, genomförande och återrapportering

Vi har under vår inledande föreberedelsefas huvudsakligen arbetat med planering och dialogmöten. Dialoger kommer att fortsätta men arbetet går nu även över till genomförande av aktiviteter.

Vi har under de första månaderna valt att ha många enskilda möten med framför allt offentliga aktörer som arbetar med frågorna (bilaga 1). Många aktörer har verksamhet inom området och det har varit viktigt att lyssna in deras erfarenheter och ta del av deras tankar kring vårt fortsatta arbete. Det huvudsakliga syftet med dialogen har varit att lyssna in relevanta aktörer för att försäkra oss om att det inte finns perspektiv vi missar. Det har också varit viktigt att diskutera de förväntningar som finns på oss och uppdraget. Genom dialogerna har vi också velat öka kännedomen om oss och funktionen Samordnaren för unga som varken arbetar

eller studerar. Vi kommer framöver träffa fler av det civila samhällets organisationer, näringslivet och arbetsmarknadens parter samt ytterligare aktörer inom offentlig sektor.

I dialogen har vi fokuserat på vilka uppdrag och vilket arbete som bedrivs idag, hur arbetet kan utvecklas framåt och vilken roll Samordnaren kan spela i detta i förhållande till dem vi har mött.

Vi har även påbörjat en kunskapsinventering av befintliga studier med fokus på kvalitet i insatser, organisatoriska förutsättningar, samverkan samt effekter av olika arbetssätt. Vi har kontaktat forskningsfinansiärer och forskare för att få en tydligare bild av befintlig forskning, nätverk för erfarenhetsutbyten och kunskapsluckor inom vårt fält.

Med utgångspunkt från resultaten från dialogerna prioriterar vi vårt arbete och beslutar om vägarna framåt. Det är lika viktigt att vara tydlig med vad vi ska göra som med vad vi inte ska göra.

Bilaga 1 – Möten och dialog

Vi har hittills träffat det femtontal myndigheter och Folkbildningsrådet, Sveriges Kommuner och landsting samt LSU-Sveriges Ungdomsorganisationer som nämns i uppdraget. Vi har ett inplanerat möte med Statistiska centralbyrån och kommer att även att träffa Svenskt näringsliv inom kort.

Arbetsförmedlingen	LSU – Sveriges ungdomsorganisationer
Barnombudsmannen	Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor
Brottsförebyggande rådet	Skolverket
Centrala studiestödsnämnden	Socialstyrelsen
Diskrimineringsombudsmannen	Statistiska centralbyrån
Folkbildningsrådet	Svenska ESF-rådet
Försäkringskassan	Sveriges Kommuner och Landsting
Kronofogdemyndigheten	Svenskt näringsliv

Vi har fört dialog med ytterligare åtta myndigheter, främst inom skolområdet och med kunskapsuppdrag kopplade till vårt område.

Forte	Skolinspektionen
Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU)	Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM)
Länsstyrelsen i Skåne	Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU)
Skolforskningsinstitutet	Statens institutionsstyrelse (SiS)

Vi har mött kommuner i flera former med mer omfattande besök i Gävle, Hallstahammar, Helsingborg, Jönköping, Malmö och Stockholm. Vid kommunbesöken har vi träffat olika aktörer och haft med oss frågor om verksamheter, utmaningar och möjligheter. Vi valde ut dessa kommuner på rekommendation av Sveriges kommuner och landsting som illustrationer på olika sätt att organisera arbetet kring unga som varken arbetar eller studerar. Vi

har även haft möten med Sveriges kommuner och landstings storstadsnätverk, deras nätverk kring det kommunala aktivitetsansvaret samt deltagit i möte för projekten inom PlugIn.

Gävle kommun	Malmö stad
Hallstahammar kommun	Stockholm stad
Helsingborgs stad	Personliga ombud i Sundsvalls kommun
Jönköpings kommun	

Därtill har vi mött Studieförbunden, Rörelsefolkhögskolornas riksorganisation (RIO), de offentligägda folkhögskolorna i Västragötalandsregionen, Studieförbundet Vuxenskolan i Örebro och ska ha ett möte med Sveriges Kommuner och Landsting och Offentligägda folkhögskolors intresseorganisation (OFI). Till det kan läggas möten med Kommunförbundet Skåne, Handikappförbundens samarbetsorganisations (HSO) nätverk för skolfrågor samt HSOs nätverk för arbete och försörjning, Ensamkommandes förbund, Riksförbundet för Social och Mental Hälsa och projekten UngKOMP och UngFramtid.

Det pågår också flera statliga utredningar med uppdrag som tangerar vårt område. Vi har hittills haft dialog med Delegationen för unga till arbete, Gymnasieutredningen, Frånvaro till närvaro, nationella samordnaren för kvalitet i utbildningen för elever med vissa funktionsnedsättningar, nationella samordnaren för den sociala barn- och ungdomsvården, nationella samordnaren för utveckling och samordning av insatser inom området psykisk hälsa samt kommissionen för jämlik hälsa. Vi har bjudit in ett urval av pågående utredningar till gemensam diskussion om våra uppdrag.

Vi har även deltagit vid SKL:s Arbets- och näringslivsdagar 12–13 mars, Finsams nationella konferens 5–6 april om samordningsförbundens arbete samt projektet PIACS¹¹ samling av arbetsmarknadsinitiativ kopplade till det civila samhället 17 februari samt en nordisk konferens om forskning kring unga som varken arbetar eller studerar i Malmö 8–9 mars 2016.

Utöver detta har vi haft en rad ytterligare samtal med personer som på ett eller annat sätt arbetar inom området och vi har flera möten inbokade framöver.

¹¹ www.piacs.se.

Bilaga 2 – Verksamhetslogik

Analys av problembild och behov samordnare

Aktivitet – Nationell samordnare

Utfall

Effekt på kort sikt

Effekt på längre sikt

- Stödet motsvarar inte målgruppens behov
- Samverkan är eftersatt
- Det behövs ytterligare kunskap om insatser

- Förbättra samverkan kring insatser mellan myndigheter, kommuner, landsting och organisationer på nationell, regional och lokal nivå.
- Stödja kommunernas samverkan med andra aktörer kring gruppen
- Vid behov, utveckla former för ett samordnat stöd

Systematiskt samla in och analysera kunskap om insatser och deras effekter

- Redovisa kunskap och erfarenheter som samlats in och analyserats
- Lämna förslag till hur ett samordnat stöd fortsatt bör vara utformat, inkl. författningsförslag och konsekvensanalyser

- Bättre erfarenhetsutbyte mellan aktörerna
- Frågan finns på fler nivåer i samhället
- Utvecklad samverkan mellan nationell, regional och lokal nivå och mellan olika aktörer
- Fler aktörer
- Bättre kunskaps- och erfarenhetsbaserade insatser samt utvecklad kvalitet i insatser
- Differentierade insatser beroende av behov
- Bättre kunskap om olika insatser i kommunerna
- Ungas egen röst kommer fram
- Vissa systemhinder undanröjs
- Stödet bättre målgruppsanpassat
- Bättre helhetsbild över behov fortsatt samordning
- Ett del- och ett slutbetänkande med förslag som kan remissbehandlas

Aktörerna samverkar kring målgruppen

Inga ungdomar faller mellan stolarna

Anpassade insatser för målgruppen

En proposition/skrivelse som bidrar till att ev. systemhinder undanröjs och samordningen förbättras

Ökade möjligheter för ungdomar 15-25 att etablera sig i samhället